Hukuk Bölümü 2008/356 E., 2008/344 K.

- **İDARİ YAPTIRIM TÜRLERİ**
- **YARGI MERCİİLERİNİN UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNE BAŞVURMALARI**

- 5324 S. KOZMETİK KANUNU [Madde 5]
- 5326 S. KABAHATLER KANUNU [Madde 3]
- 5326 S. KABAHATLER KANUNU [Madde 16]

"İçtihat Metni"

Sağlık Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü'nün 9.10.2006 gün ve 50399 sayılı işlemi ile, 5324 sayılı Kozmetik Kanunu'nun 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin 3. alt bendi uyarınca davacıya idari para cezası verildiği bildirilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

İZMİR 2. SULH CEZA MAHKEMESİ; 23.1.2007 gün ve E:2006/294 D.İş, K:2007/97 D.İş sayı ile, itiraz eden vekilinin Mahkemelerine verdiği dilekçesi ile davalı idare tarafından 9.10.2006 tarihli ve 050399 sayılı yazıları ile kozmetik ürün imalatçısı olan şirketin ürettiği ürünlerin güvenli olmadığından bahisle 5324 sayılı Kozmetik Kanunu'nun 5. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptalini talep ettiği, 5326 sayılı Kabahatler Yasası'nın 3/1-a maddesinden söz ederek, atılı suça ilişkin özel yasa olan 5324 sayılı Kozmetik Kanunu'nun 5/2 maddesinde idari para cezasına itiraz halinde yetkili idare mahkemesinin görevli olduğu, dolayısıyla özel yasadan kaynaklanan görevlendirmenin var olduğu, anlaşmazlığın çözüm yerinin idare mahkemelerine ait olduğunun hüküm altına alındığının anlaşıldığı gerekçesiyle davanın 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesi ile değişik 5326 sayılı Yasa'nın 3/1-a maddesi ve 5324 sayılı Kozmetik Kanunu'nun 5/2 maddesi uyarınca görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, söz konusu idari para cezasının kaldırılması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 12. İDARE MAHKEMESİ; 24.7.2008 gün ve E:2007/611 sayı ile, Janine Güzellik Enstitüleri ve Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi vekili tarafından, müvekkilinin ürettiği ürünlerin güvenli olmadığı gerekçesiyle 5324 sayılı Kanun uyarınca 50.000,00YTL idari para cezası verilmesine ilişkin 6.10.2006 tarih ve 5087 olur sayılı işlemin iptali istemiyle Sağlık Bakanlığı'na karşı açılan dava dosyasının incelendiği, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun muhtelif maddelerinden söz ederek, dava konusu işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte bulunan 5324 sayılı Kozmetik Kanunu'nun 5. maddesinin birinci fıkrasında, "...

...İdarî para cezası Sağlık Bakanlığınca verilir. Verilen para cezalarına dair kararlar ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. Bu Kanuna göre verilen idarî para cezaları, Bakanlığın bildirimi üzerine 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre Maliye Bakanlığınca tahsil olunur" hükmü yer almakta iken, 8.2.2008 tarih ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 572. maddesi ile, 5324 sayılı Kozmetik Kanunu'nun idari para cezalarında idare mahkemelerini görevli kılan söz konusu 5. maddesinin değiştirildiği ve yeni yapılan düzenlemede, Kozmetik Kanunu'na göre verilen idari para cezalarına karşı açılan davalara bakmaya görevli yargı yerini belirleyen herhangi bir hükmün getirilmediği, bu itibarla, 5324 sayılı Kozmetik Kanunu uyarınca verilen idari para cezalarına karşı açılan davaların görüm ve çözümünde görevli yargı yerinin 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27. maddeleri uyarınca belirlenmesi gerektiği, dava dosyasının incelenmesinden; davacının, 5324 sayılı Kozmetik Kanunu'nun 4. maddesinin (d) bendinde belirtilen kurala aykırı davrandığından bahisle, aynı Kanunun 5. maddesi uyarınca 50.000,00YTL para cezası verilmesine ilişkin 6.10.2006 tarih ve 5087 olur sayılı işlemine karşı İzmir 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin E:2006/294 D.İşler sayılı dosyasında açtığı davanın, anılan Mahkemenin 23.1.2007 tarihli ve K:2007/97 sayılı kararı ile, idari para cezasına karşı açılan davanın idari yargının görevinde olduğu gerekçesiyle görev yönünden reddedildiği, bu kararın kesinleşmesi üzerine, para cezasının iptali istemiyle 28.2.2007 tarihinde Mahkemeleri kayıtlarına giren dilekçe ile dava açıldığının anlaşıldığı, bu durumda; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde, bu Kanunun, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanmasının öngörülmesi, 5324 sayılı Kozmetik Kanunu'nun 5. maddesinde yapılan değişiklik ile, Kozmetik Kanunu'na göre verilen idari para cezalarına karşı açılan davaların idare mahkemesinde görüleceğine dair herhangi bir hükmün kalmaması karşısında, davacıya 5324 sayılı Kozmetik Kanunu'nun 5. maddesi uyarınca 50.000,00YTL idari para cezası verilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan bu davanın görüm ve çözümünde Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27. maddeleri uyarınca sulh ceza mahkemelerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı, görev yönünden Mahkemelerince incelenme olanağı bulunmadığı, bu nedenlerle; davacıya, 5324 sayılı Kanun'a aykırı davrandığından bahisle 50.000,00YTL idari para cezası verilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan bu davanın görüm ve çözümünde, yukarıda anılan 5326 sayılı Kanun hükümleri uyarınca sulh ceza mahkemelerinin görevli olduğu sonucuna varıldığından, Mahkemelerinin görevsizliğine, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 17.11.2008 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği...

..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 5324 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

24/3/2005 gün ve 5324 sayılı Kozmetik Kanunu'nun 5. maddesinde, idari para cezalarının hangi hallerde ve ne miktarda verileceği belirtildikten sonra, verilen para cezalarına dair kararların ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edileceği, bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği, itirazın, verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmayacağı öngörülmüşken, bu madde, 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 572. maddesiyle "Bu Kanunun;

a) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklerinden herhangi birini ihlal eden üreticiye yirmibin Türk Lirası,

b) 4 üncü maddesinin;

1) (a) bendinde belirtilen yasaklardan herhangi birine uymayan üreticiye yirmibin Türk Lirası,

2) (b) bendinde belirtilen personeli istihdam etmeyen ve (c) bendi uyarınca bildirimde bulunmayan üreticiye onbin Türk Lirası,

3) (d) bendine aykırı hareket eden kozmetik ürünün üreticisine ellibin Türk Lirası,

4) (e) bendine göre muhtevasında hiç bulunmaması gereken maddeler içeren kozmetik ürünleri piyasaya arz eden üreticiye yirmibin Türk Lirası, muhtevasında belirli limit ve şartların dışında maddeler içeren kozmetik ürünleri piyasaya arz eden üreticiye onbeşbin Türk Lirası,

5) (g) bendinde belirtilen yükümlülüğü ihlâl eden üreticiye yirmibin Türk Lirası,

idarî para cezası Sağlık Bakanlığınca verilir.

Bu Kanuna göre idarî para cezasını gerektiren fiilin tekrarı hâlinde idarî para cezaları iki kat olarak uygulanır.

Bu maddeye göre idarî para cezası verilmiş olması, ihlâl edilen yükümlülüğün niteliğine göre gereken diğer idarî tedbirlerin ve müeyyidelerin uygulanmasına engel olmaz" şeklinde değiştirilmiştir. 5728 sayılı Kanun hükümleri 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Olayda, para cezasının kaldırılması istemiyle dava açılmış olup; 5324 sayılı Kozmetik Kanunu'nda yapılan değişiklikle idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde "(1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterildiği durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5324 sayılı Kozmetik Kanunu'nda idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 12. İdare Mahkemesi'nce yapılan BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İzmir 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 23.1.2007 gün ve E:2006/294 D.İş, K:2007/97 D.İş sayılı

GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 17.11.2008 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.